

Editorials

LA LLUITA PER LA SALUT

JOSEP ALSINA I BOFILL

President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques

Fa bé el G. A. P. S. de promoure l'interès pels problemes de la salut i de plantejar-ne l'estudi. La Humanitat necessita urgentment que els que en sàpiguen cerquin de contrarrestar totes les agressions actuals i potencials que l'assetgen.

D'ençà que existeix, l'home ha hagut de viure enmig de grans perills. Si ha pogut resistir-los i superar-los ha estat gràcies a la seva intelligença i a una reserva congènita de defenses biològiques realment sorprenent. Això li ha permès de compensar amb escreix l'escassetesa dels seus mitjans de defensa contra el medi hostil. I així ha pogut arribar als darrers segles, en què ha rebut l'ajuda de la higiene i de la bacteriologia amb la qual cosa ha aconseguit de suprimir progressivament les contundents envestides dels flagells epidèmics. Però altres flagells han vingut a substituir els tradicionals. Si aquests eren locals, esporàdics i sempre molt allunyats, els d'avui són mundials, permanents i d'una importància creixent. Com que l'exigüitat del meu espai imposa la síntesi, jo els concretaria en dos: la pollució i el neguit.

Fa anys que tinguérem una assentada amb un periodista. Parlàrem de problemes pedagògics i assistencials de la Medicina que m'agradà de tractar. Però el text que aparegué al diari al cap d'uns dies resultà manipulat tan barroerament, que poca semblança tenia amb allò que jo havia dit. I el que em va sorprendre més desagradablement fou el títol, de lletres escandalosament grosses: «El Dr. A. B. diu que la Humanitat desapareixerà sota les seves escombraries». Superat el disgust, vaig veure que aquell modest periodista no anava pas tan lluny d'osques; i avui, si el coneixia, li diria que subscric totalment la seva predicció.

La pollució: heus ací el gran problema de la Humanitat. Amb la seva explosiva multiplicació i amb la seva inventiva, l'home va convertint el món en un autèntic femer. L'aire i la terra, els rius i el mar, tan delicadament cantats pels poetes, es converteixen progressivament en un repulsiu habitatge, cada vegada més hostil, més perillós per a la vida. Si l'evolució actual no és aturada, el nostre medi serà dintre de pocs anys el primer responsable de les malalties i de la mort dels homes.

Al costat de la pollució hem configurat també nosaltres mateixos un altre enemic, més subtil que la pollució però no pas menys efectiu: el neguit.

El neguit neix del ritme d'activitat que la Humanitat s'ha anat

imposant, a la base del qual hem de posar les exigències de la feina. Abans l'home treballava molt per a obtenir poc. Avui pretén de treballar poc i d'obtenir molt. Tota la propaganda en la qual estem submergits recolza damunt aquesta doble tendència: d'una banda desperta noves necessitats, i d'altra banda intenta de fornir-nos els mitjans de satisfer-les còmodament. I de fet, almenys en aparença, la vida s'ha tornat més fàcil. L'esforç físic i la fatiga s'han anat reduint. Però aquest benefici no s'ha pas obtingut gratuïtament. El preu n'ha estat el neguit. Neguit dels dirigents i dels professionals; és a dir, dels màximament responsables. I neguit dels dirigits i despersonalitzats en els tallers i en les oficines. Aquells, ben assistits per telèfons i dictàfons, per l'avió i per les secretàries, són esclaus de més problemes i més apressants que mai. I encara, als seus neguits s'afegeix una altra condició pertorbadora: la solitud. Com més amunt arriba un home en l'escala professional, més sol se sent; i aquesta solitud converteix el neguit en angoixa. Neguits també dels dirigits, que no deixen d'ésser greument patògens encara que no ultrapassin l'àmbit personal i familiar. Les hores extraordinàries i les pluriocupacions indispensables per a pagar dificultosament necessitats i il·lusions, la tirania de l'horari i les confrontacions laborals i generacionals formen un núvol angoixant per a la mesocràcia i el proletariat.

La lluita contra aquests enemics de la salut va molt més enllà de les possibilitats conceptuals i tècniques del metge. Per això cal subratllar l'encert dels organitzadors de la segona ponència del Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana reunit a Perpinyà el setembre passat, i ara el dels companys del G. A. P. S., de cercar l'estreta col·laboració de sociòlegs, urbanistes, ecòlegs i economistes. Ara, i cada vegada més, la lluita per la salut serà una empresa pluridisciplinària que haurà d'ésser assumida amb tota urgència pels polítics responsables de l'organització del país.

A uns i altres jo els demanaria que fessin per manera de netejar el món i d'assegurar el lleure. El lleure és la llibertat, diu Bernard Shaw. Jo gosaria afegir-hi que és el vol de la fantasia, el moment d'ésser nosaltres mateixos. Si algun cop girem els ulls cap al panorama del nostre passat, hi trobarem, afalagant-nos, èxits professionals, efemèrides familiars; però potser el que destacarà més vivament, més emotivament en el nostre record seran aquelles estones d'íntim recolliment i de meditació, d'evasió i de projectes, reduïts a il·lusions, que el lleure ens ha permès.

La salut de l'home requereix tot allò que el G. A. P. S. ha posat damunt la taula en aquest Seminari que ara recull *Annals de Medicina*; però necessita també imperiosament d'establir una correcta jerarquia entre allò que hom deu a la feina, a la família, a la societat i al seu mateix jo.